

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 toiseksi lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 9/2015 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallitus ehdottaa tuloveroarvioiden 1 milj. euron nettomääräistä alentamista alkuvuoden kertymätietojen sekä uuden talousennusteen perusteella.

Ansio- ja pääomatuloverojen tuottoarviota korotetaan 303 milj. eurolla ja yhteisöveroennustetta 210 milj. eurolla tarkentuneiden kertymätietojen perusteella. Myös arviota perintö- ja lahjaveron tuotosta korotetaan 60 milj. eurolla. Arvonlisäveron tuloarviota sen sijaan alennetaan 274 milj. eurolla, mikä johtuu pääosin talousennusteen heikentymisestä. Vastaavasti alennetaan energiaverojen tuloarviota 160 milj. eurolla ja autoveron tuloarviota 105 milj. eurolla. Myös jäteveron tuloarviota alennetaan 22 milj. euroa kertymätietojen perusteella.

Määrärahoja lisätään nettomääräisesti 55 milj. eurolla. Keskeisin lisäys liittyy Terrafame Oy:n oman pääoman korottamiseen, johon osoitetaan 112 milj. euroa. Valiokunta käsittelee asiaa tarkemmin jäljempänä momentin 32.01.89 kohdalla. Muita lisäyksiä ovat mm. maatalouden ympäristökorvausten valtuuden korottaminen 116 milj. eurolla, puuntuotannon kestävyys-tuen korottaminen 14 milj. eurolla sekä tukipäätöksiä koskevan valtuuden korottaminen 20 milj. eurolla.

Hallituksen esitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 56 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2015 arvioidaan noin 5,2 mrd. euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 2015 lopussa noin 100 mrd. euroa, mikä on noin 49 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Hallituksen esitykseen ei sisälly ehdotusta työllisyysmäärärahojen lisäämisestä, vaikka kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon sisältyvät työllisyysmäärärahat ovat saadun selvityksen mukaan suurelta osin jo sidottu. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sitomatta olevan määrärahan osuus vaihtelee ELY-keskuksittain noin 5 prosentista 20 prosenttiin ja monin paikoin työllisyysmäärärahojen arvioidaan loppuvan jo alkusyksyyn mennessä. ELY-keskusten arvioiden mukaan lisämäärärahan tarve olisi 110 milj. euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Pääluokka 32

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa tarkoin työllisyysmäärärahojen riittävyyttä ja että hallituksella on tarvittaessa valmius arvioida työllisyysmäärärahojen lisätarvetta jo alkusyksyn aikana.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että toisin kuin vuoden 2013 kehyspäätöksessä (VNS 3/2013 vp) linjattiin, päästöoikeuksien huutokaupasta kertyneitä tuloja (37,7 milj. euroa) ei enää ohjata kehitysyhteistyöhön eikä ilmatorahoitukseen, vaan ne käytetään budjetin yleiskatteeksi. Tällainen käyttötarkoituksen muutos sisältyy sinänsä pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaan, (liite 6, sivu 32), mutta muutoksen voimaantulo on siinä ajoitettu vuodelle 2016.

Saadun selvityksen mukaan asiaa arvioidaan vielä uudelleen syksyn lisätalousarvioesityksen yhteydessä. Valiokunnan mielestä hallituksen linjaus on tässä tilanteessa sinänsä perusteltu, mutta on kuitenkin tärkeää, että asiaa arvioidaan syksyllä uudelleen. Valiokunta korostaa, että Suomen on voitava huolehtia asianmukaisesti jo tehdyistä sitoumuksistaan.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

89. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 112 milj. euron lisäystä Terrafame Oy:n oman pääoman korottamiseen.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna, jotta valtio voi osallistua kaivostoiminnan jatkamiseen aiemmin suunniteltua suuremmalla panostuksella tai vaihtoehtoisesti huolehtia kaivoksen sulkeamisesta. Tämä on tässä tilanteessa tarpeellista, koska Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesän maaliskuussa 2015 solmiman ehdollisen kauppasopimuksen loppuun viemiseen liittyvät edellytykset eivät ole vielä varmistuneet. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan neuvotteluja käydään yhä aktiivisesti.

Valiokunta viittaa vuoden 2015 ensimmäistä lisätalousarviota koskevaan mietintöönsä (VaVM 48/2014 vp — HE 362/2014 vp, HE 367/2014 vp) ja korostaa, että päätös kaupallisen toiminnan jatkamisesta tai kaivostoiminnan hallitusta alasajosta on tehtävä nopeasti, sillä nykyinen tilanne tuo jatkuessaan lisäkustannuksia valtiolle ja lisää riskiä ympäristöongelmien pahenemiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp Yhteenveto

Hyväksyessään em. mietinnön eduskunta edellytti, että hallitus käyttää osan momentin määrärahasta Talvivaara Sotkamo Oy:n nykyisten vesiongelmien määrätietoiseen ratkaisemiseen ja poistamiseen ympäristön kannalta kestäväällä tavalla kustannustehokkaasti.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että nyt esitetystä määrärahasta on tarkoitus käyttää 2 milj. euroa vesienpuhdistuksen pilotointiin. Valiokunta painottaa, että myös näiden pilotointien antamien mahdollisuuksien toimivuus ja riittävyys on pystyttävä arvioimaan nopealla aikataululla osana toiminnan jatkamiseen liittyvää kokonaisarviota.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksessä ehdotetaan määrärahoihin 54 979 000 euron lisäystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 960 000 euron vähennystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 55 939 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio sekä ensimmäinen ja toinen lisätalousarvio huomioon ottaen 54 328 496 000 euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 9/2015 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2015 toiseksi lisätalousarvioksi.

Eduskunta päättää, että vuoden 2015 toista lisätalousarviota sovelletaan 6.7.2015 alkaen.

Helsingissä 25.6.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Maria Tolppanen ps
jäsen Touko Aalto vihr (osittain)
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Eero Heinäluoma sd (osittain)
jäsen Susanna Huovinen sd (osittain)
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Krista Kiuru sd
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Mats Nylund r

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp

jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps (osittain)
jäsen Kari Uotila vas (osittain)
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Li Andersson vas (osittain)
varajäsen Timo Harakka sd (osittain)
varajäsen Pauli Kiuru kok
varajäsen Jani Mäkelä ps (osittain)
varajäsen Jari Ronkainen ps (osittain)
varajäsen Eero Suutari kok (osittain)
varajäsen Harry Wallin sd (osittain)
varajäsen Ozan Yanar vihr (osittain)
varajäsen Peter Östman kd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 1 r, kd

VASTALAUSE 1 r, kd

Yleisperustelut

Hallitus totesi vuoden 2015 toisen lisätalousarvioesityksen lähete keskustelussa, että esitys on pääosin tekninen lisäbudjetti. Tähän hallituksen kantaan on hyvin vaikea yhtyä. Päinvastoin, esitys on kaikkea muuta kuin pelkästään tekninen. Se sisältää selkeitä poliittisia linjauksia.

Päästöoikeuksien huutokauppatulot

Valtiovarainministeriö julkisti 10.6.2015 esityksensä vuoden 2015 toiseksi lisätalousarvioksi. Valtiovarainministeriön ehdotukseen sisältyi 37 729 000 euron lisäys monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön ulkoasiainministeriön momentille 24.30.66. Lisäyksestä 35 375 000 euroa aiheutuu päästöoikeuksien huutokaupasta 1.1.—31.5.2015 kertyneistä tuloista ja 2 354 000 euroa lentoliikenteen päästöoikeuksien huutokaupasta 3.9.2014—31.5.2015 kertyneistä tuloista. Vuoden 2013 kehyspäätöksen mukaisesti päästöoikeuksien huutokaupasta saadut tulot ohjattaisiin ilmastorahoitukseen ja kehitysyhteistyöhön.

Hallituksen esityksessä toiseksi lisätalousarvioksi tämä yllä mainittu lisäys on kuitenkin poistettu. Hallitus on siten tehnyt selkeän poliittisen linjauksen. Se ei näe kehitystyötä tärkeänä ja on valmis leikkaamaan lisää maailman kaikkein köyhimmässä ja heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä. Hallitushan on jo aiemmin ilmoittanut mittavista kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauksista. Kepan 24.6.2015 päivätyn asiantuntijalausunnon mukaan hallituksen suunnitelmat johtavat siihen, että kouluja jää käymättä ja rokotuksia saamatta.

Hallituksen kaavailemat massiiviset kehitysyhteistyöleikkaukset uhkaavat myös vaarantaa Suomen maineen luotettavana kansainvälisenä toimijana.

Hallituksen toiminta on myös hyvin ongelmallista eduskunnan arvovallan kannalta. Hallituksen uusi linjaus sivuttaa täysin viime eduskunnan tekemät päätökset ja sitoumukset. Tätä ei voi pitää kansanvallan kunnioittamisena.

Suomen tulee kantaa kansainvälinen vastuunsa myös tulevaisuudessa. Edellytämme siksi, että hallitus vuoden 2015 kolmannen lisätalousarvion yhteydessä korjaa päätöksensä ja huolehtii siitä, että päästöoikeuksien huutokaupasta saadut tulot ohjataan ilmastorahoitukseen ja kehitysyhteistyöhön.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 1 r, kd

Työllisyysmäärärahojen riittävyys

Hallituksen esitys ei myöskään sisällä ehdotusta työllisyysmäärärahojen lisäämisestä, vaikka kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon sisältyvät työllisyysmäärärahat on jo suurelta osin käytetty. Meidän mielestämme hallituksen olisi 17.6.2015 antamassaan lisätalousarvioehdotuksessa tullut osoittaa lisää määrärahoja työllistämiseen ja aloittavien yrittäjien tukemiseen työllisyystilanteen edelleen heikentyessä ja toimeentulo-ongelmien ja sosiaalisen eriarvoisuuden lisääntyessä. Palkkatukimäärärahojen puute vaikeuttaa entisestään etenkin vaikeasti työllistettävien ja nuorten työttömien asemaa.

Kulvana vuonna Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan vain 0,3 %. Työttömyys on alkuvuonna jatkanut nousuaan, ja työttömyysaste oli toukokuussa korkeimmillaan 15 vuoteen, 11,8 %, kun se edellisvuoden toukokuussa oli 10,7 prosenttia. Suomen vaikea taloustilanne kyetään kääntämään kasvuun vain yrittäjyyden, työn ja yhteisen tekemisen kautta.

Mielestämme työllistämistoimenpiteitä tulee tehostaa etenkin nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja yksinhuoltajien tilanteen helpottamiseksi. Pitkään jatkunut työttömyys on suurin yksittäinen syrjäytymisriski ja monien sosiaalisten ongelmien aiheuttaja. Rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi on välttämätöntä synnyttää työpaikkoja myös niille, joilla on vain vähäinen ammatillinen koulutus tai sitä ei ole lainkaan.

Uuden hallituksen linjaus panostaa yritysten, yrittäjyyden ja kotimaisen omistajuuden vahvistamiseen on oikeansuuntainen. Tällä hetkellä valtion palkkatukimäärärahojen loppuminen vaikeuttaa kuitenkin yritysten, järjestöjen ja kuntien työllistämismahdollisuuksia. Koska myös yritysten starttirahat ovat lopussa, aloittavat yrittäjät joutuvat turvautumaan elämisessään lainarahaan tai mahdollisiin omiin säästöihin.

TE-toimistot voivat loppuvuonna myöntää palkkatukea vain tiukoilla ehdoilla, jos ollenkaan. Tällä hetkellä Etelä-Pohjanmaalla esimerkiksi osatyökykyiset ja vammaiset henkilöt sekä oppisopimuskoulutuksesta haaveilevat nuoret eivät voi saada palkkatukea, sillä määrärahat ovat jo loppu. Esimerkiksi Lapissa työllisyysrahat loppuivat jo keväällä, ja Uudellamaalla kirstun pohja häämöttää nyt kesäkuussa.

Ellei hallitus ryhdy välittömästi toimenpiteisiin, työllistämistoimet loppuvat, kun viimeisetkin määrärahat on käytetty. Monessa maakunnassa tehtiin jo useita viikkoja sitten viimeiset myönteiset starttirahapäätökset määrärahojen loputtua. Ministeriö ei suostunut työllisyysmäärärahojen korvamerkintöjen purkamiseen, joten nyt määrärahat ovat lopussa mm. starttirahojen ja nuorten palkkatuen osalta.

Tilanne on kaikin puolin kestämaton, vaikka ongelma on ollut tiedossa jo kevättalvella. Tämän vuoksi on aiheellista ihmetellä, miksi hallitus ei ole reagoinut asiaan lisätalousarviota tehdesään. ELY-keskusten arvion mukaan loppukesästä lisämäärärahan tarve on 110 miljoonaa euroa.

Ellei työllisyysmäärärahoja lisätä välittömästi, uusien yritysten syntyminen hiljenee ja työttömien työllistämistoimet loppuvat. Hallituksen tulee kantaa vastuunsa ja ryhtyä pikaisiin toimiin yrit-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 1 r, kd

täijyyden edistämiseksi ja työllisyystilanteen parantamiseksi. Hallitus on ilmoittanut antavansa eduskunnalle seuraavan lisätalousarvioesityksen vasta 29.10.2015. Tämä on liian myöhään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus kunnioittaa eduskunnan aiempia päätöksiä siitä, että päästöoikeuksien huutokaupasta kertyneet tulot ohjataan ilmastorahoitukseen ja kehitysyhteistyöhön ja että hallitus huolehtii tästä vuoden 2015 kolmannessa lisätalousarviossa.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee työllisyyden hoitoon sekä yrityksen perustajan starttirahan riittävyyden turvaamiseen koko maassa keskittyvän lisätalousarvioesityksen ja antaa sen eduskunnalle heti syysistuntokauden 2015 alussa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että edellä ehdotetut kaksi lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 25.6.2015

Mats Nylund r
Peter Östman kd

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 2 sd, vihr, vas

VASTALAUSE 2 sd, vihr, vas

Yleisperustelut

Työllisyyttä on parannettava

Valtiovarainministeriö on nostanut kuluvan vuoden työttömyysarvionsa 8,5 prosentista 9,3 prosenttiin. Tilastokeskus julkaisi eilen hälyttävät luvut työttömyyden noususta 11,8 prosenttiin. Työttömyyden kasvu on ollut jopa ennakoitua nopeampaa, ja pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut vuoden takaisesta 20 prosenttia. Hallitus on tekemässä suuria leikkauksia ja uudistuksia selvittä-mättä etukäteen niiden vaikutuksia.

Hallitus suunnittelee ensi vuonna työllisyysmäärärahoihin 50 miljoonan euron leikkauksia. Koko vaalikaudella leikkauksia tehdään 110 miljoonaa euroa. Olosuhteisiin nähden näin suuret leikka-ukset asettavat yhteiskunnan aktiivisen työllisyyspolitiikan hoidon kestävämpään tilanteeseen selvittämättä etukäteen niiden vaikutuksia.

Työllisyystilanne on yhä useammalla paikkakunnalla vaikea, ja sitomattomat työllisyysmäärära-hat ovat loppumassa monessa maakunnassa akuutisti kesken. Loppuvuodesta starttirahan saami-nen tulee olemaan erittäin vaikeaa. Ne ovat jo nyt loppuneet joillakin alueilla. Aktivointiaste on laskemassa 27 prosentista 24 prosenttiin. ELY-keskusten tuoreen arvion mukaan lisämäärärahaa tarvitaan jo loppukesästä 110 miljoonaa euroa. Tähän tarpeeseen olisi ehdottomasti pitänyt vas-tata lisätalousarviossa.

Hallituspuolueet olivat vielä ennen vaaleja huolissaan työllisyydestä. Nyt hallitus ei aio panostaa työllisyyden parantamiseen lisätalousarviossa.

Vaikka pitkäaikaistyöttömyys on noussut vuoden takaisesta 20 prosentilla, hallitus ei aio ryhtyä työttömyyttä parantaviin toimiin. Sen sijaan hallitus on pahentamassa työttömyyttä leikkauspoli-tiikallaan. Hallitusohjelmassa esitellyt leikkaukset ja kurjistaminen eivät luo työtä, vaan pahen-tavat työttömyyttä ja talouskasvun puutetta entisestään. Hallituksen sanat ja teot ovat eri paria.

Hallitus on suunnitellut tuovansa seuraavan lisätalousarvion eduskunnalle vasta lokakuussa. On välttämätöntä, että hallitus tuo heti syksyn alussa työllistävän lisätalousarvion eduskunnalle. On perusteltua lisätä työllisyysmäärärahoja, koska tilanne on monessa maakunnassa huolestuttava. Sitomattomien määrärahojen vähäisyys tai loppuminen vaarantaa monilla alueilla mm. starttirahoitukseen saannin uusien yritysten perustamiseksi ja nuorten oppisopimuskoulutukseen saami-seksi.

Taloudelliseen vastuullisuuteen kuuluu kyllä vastuu budjetin tasapainosta, mutta myös vastuu työllisyydestä. Hallituksen ei pidä laiminlyödä työllisyydestä huolehtimista.

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 2 sd, vihr, vas

Talvivaaran toiminta turvattava ympäristölle kestävällä tavalla

Vuoden 2015 toisessa lisätalousarvioesityksessä hallitus osoittaa 112 miljoonaa Talvivaaran kaivoksen toiminnan jatkamiseen tai vaihtoehtoisesti kaivoksen sulkemiseen. Hallituksen on selvitettävä Talvivaaran kaivokselle uutta teollista omistajaa, joka kykenee jatkamaan kaivoksen toimintaa ja turvaamaan työpaikat ympäristölle kestävällä tavalla. Valtion tulee lähteä siitä, että se on osaltansa mukana ympäristöongelmien ratkaisemisessa. On tärkeää, että hallitus sitoutuu hoitamaan kaivoksen omistajuuteen liittyvät ratkaisut harkiten ja huolellisesti. Ratkaisun pitää olla ympäristön, alueen työllisyyden ja omistajapolitiikan kannalta kestävä ja kaupallisesti mahdollisimman kannattava. Kyse on viime kädessä 1 500 ihmisen suorista ja välillisistä työpaikoista.

On tärkeää, että hallitus laatii konkreettisen päätösehdotuksen Talvivaaran toiminnan jatkamisesta ympäristön kannalta kestävällä tavalla syyskuun loppuun mennessä. Hallituksen tulee hakea kaivostoiminnasta omistusjärjestelyt, jolla mukaan saadaan uutta teollista omistajuutta. Samanaikaisesti on syytä valmistella varasuunnitelma, jossa kaikissa oloissa turvataan alueen luonnon ja ihmisten ympäristön elinvoima ja Kainuun alueen työllisyydestä huolehtiminen.

Kansainvälinen vastuu on muistettava

Lisätalousarviossa hallitus väheksyy myös eduskunnan budjettivaltaa. Se purkaa edellisen hallituksen 2013 kehyspimuksessa tekemät ratkaisut, joilla päästökauppatulot ohjataan kehitysyritysohjelmaan. Edellisen hallituksen kehysperiaatteissa on sovittu, että vuoteen 2016 asti päästökaupan tuotoista osa käytettäisiin kehitysyritysohjelmaan rahoitukseen. Kirjaus sisältyy myös uuden hallituksen hallitusohjelmaan.

Hallitus on hylkäämässä Suomen kansainväliset velvoitteet ja heikentämässä Suomen asemaa ja vaikutusvaltaa oman osansa hoitavana maana kansainvälisissä kehitys- ja ilmastoneuvotteluissa. Hallitus antaa viestin, että Suomi on hylkäämässä pohjoismaisen solidaarisuuden perinteen.

Hallitus on vesittämässä Suomen kehitysyritysohjelmaa. Kehitysrahoituksen BKT-osuutta supistetaan 0,35 prosenttiin. Hallitus poistaa päästökaupan tulot kehitysrahoitukselta, mikä leikkaa jo tänä vuonna 37 miljoonaa euroa seuraaville vuosille kaavailtujen rajujen supistusten lisäksi.

Ilmastorahoista leikkaaminen hallituksen esittämällä tavalla on lyhytnäköistä. Suomen esimerkki voi johtaa siihen, että sitoutuminen ilmastorahoitusvelvoitteen lunastamiseen edelleen heikenee ja tämä uhkaa vakavasti globaalin ilmastopimuksen aikaansaamista joulukuun Pariisin YK:n ilmastokokouksessa.

Edellyttämme, että hallitus huolehtii päästöoikeuksien huutokaupasta kertyneiden tulojen ohjauksesta sovitulla tavalla ilmastorahoitukseen ja kehitysyritysohjelmaan seuraavassa lisätalousarviossa.

Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus on muistettava

Päätöksenteon pohjana tulee aina olla oikea tieto, ja tehtävien päätösten vaikutukset tulee olla tiedossa. Pääministeri on todennut, että hallituksen linjaamien uudistusten vaikutuksia voidaan ar-

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 2 sd, vihr, vas

vioida jälkikäteen. On selvää, että tällainen arviointi tulee tehdä jo ennen päätöksentekoa eikä vasta todellisen päätöksenteon jälkeen. Mikäli Suomi aikoo olla hallitusohjelman mukainen tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen maa, tulee vaikutustenarviointi niin työllisyyden, tasa-arvon, tulo- ja eläinlajien kuin oikeudenmukaisuudenkin osalta olla tiedossa jo ennen hallituksen päätöksentekoa ja hallituksen esitysten antamista.

Hallituksen ohjelma on eriarvoistuvan Suomen hallitusohjelma. Kuten pääministeri Sipilä on eduskunnassa todennut, hyväosaiset eivät ole talkoissa mukana mitenkään. He osallistuvat vain vapaaehtoisen hyväntekeväisyyden kautta. Kriisin maksajiksi laitetaan heikko-osaiset ja tavalliset julkisia palveluita käyttävät ihmiset. Tätä eriarvoisuutta voidaan kaventaa, kun oikeudenmukaisella verotuksella kerätään varat työllisyyden kohentamiseen ja eräiden, kaikkein kipeimpien leikkauksien perumiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo välittömästi syysistuntokauden alussa eduskuntaan työllisyyttä tukevan lisätalousarvion.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi talouspoliittisia linjauksiaan työllisyys-, tasa-arvo-, tulo- ja eläinlajien ja oikeudenmukaisuusnäkökulmasta.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ohjaa tämän vuoden päästökauppatulot kehitysyhteistyöhön jo edellisen eduskunnan kaudella päätetyn ja Sipilän hallituksen ohjelman mukaisesti.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii konkreettisen päätösehdotuksen Talvivaaran toiminnan jatkamisesta ympäristön kannalta kestäväällä tavalla syyskuun loppuun mennessä. Hallituksen tulee hakea kaivostoiminnasta omistusjärjestelyt, joilla mukaan saadaan uutta teollista omistajuutta. Samanaikaisesti on syytä valmistella varasuunnitelma, jossa kaikissa oloissa turvataan alueen luonnon ja ihmisten ympäristön elinvoima ja Kainuun alueen työllisyydestä huolehtiminen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2015 vp
Vastalause 2 sd, vihr, vas

että edellä ehdotetut neljä lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 25.6.2015

Pia Viitanen sd
Eero Heinäluoma sd
Harry Wallin sd
Susanna Huovinen sd
Timo Harakka sd
Krista Kiuru sd
Kari Uotila vas
Li Andersson vas
Touko Aalto vihr
Ozan Yanar vihr